

20 Sentyabr Dövlət Suverenliyi Günüdür

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

№ 171 (10191) 19 sentyabr 2026-cı il ŞƏNƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

23 saatlıq Zəfərin qüruru

3 il əvvəl "dəmir yumruq" Qarabağda separatizmin başını əzdi

Lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı cəmi bir gün ərzində terrorçuların başı əzildi, xuntaçılara "ağ bayraq" qaldırıldı. 23 saat 43 dəqiqə ərzində həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində igid döyüşçülərimiz böyük qəhrəmanlıq və peşəkarlıq göstərərək Azərbaycan ərazisində qanunsuz yerləşdirilmiş Ermənistan ordu bölmələrinin böyük hissəsini tamamilə məhv etdilər. Eyni zamanda hərbi texnika sıradan çıxarıldı.

Rəşadətli ordumuz cəmi bir gün ərzində düşməni diz çökərək ağ bayraq qaldırmağa və sentyabrın 20-də saat 13:00-da şərtlərimizi qəbul etməyə məcbur etdi.

Bunu da vurğulayaq ki, lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı hərbiçilərimiz tərəfindən yalnız hərbi hədəflər sıradan çıxarıldı. Qarabağda aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində suverenliyimiz tam təmin edildi. Azərbaycan qarşıya qoyulan bütün

hədəflərə nail oldu, kommunikasiyalar, yollar, yüksəkliklər nəzarətə götürüldü. Bütün Qarabağ ərazisində Azərbaycan qanunları və siyasi hakimiyyət təmin olundu.

İllərdir xalqımızın qanına susayan separatçıların başçıları qandallanaraq Bakıya gətirildi və ədalət mühakiməsinə təslim edildi.

Cəmi 23 saata həyata keçirilən bu tarixi əməliyyat ədalətsizliyə və separatizmə vurulan son, qətiyyətli zərbə oldu. Yüz il boyunca Azərbaycan torpaqlarında cücərdilməyə çalışan sərəmsə "böyük Ermənistan" xülyası, "Miatsum" avantürası və qondarma "Artsax" rejimi birdəfəlik tarixin zibilliyinə atıldı.

Bu gün Qarabağın hər qarışında Azərbaycan qanunları bərqərar olub. Ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini bərpa edən Azərbaycan Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi və rəşadətli ordumuzun qəhrəmanlığı ilə regionda yeni

reallıq yaratdı. Bu Zəfər milli ləyaqətimizin, ədalətin və sarsılmaz birliyimizin təntənəsi və "Qarabağ Azərbaycandır!" haqq nidasının rəmzidir.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 15 oktyabr 2023-cü ildə Xankəndidə Zəfər meydanında Azərbaycan Dövlət Bayrağını qürurla yüksəldən zaman dediyi kimi:

"Əziz həmvətənlər, bu meydanda bu gün durmaq böyük xoşbəxtlikdir, böyük fərəhdir, qürur mənbəyidir. Mən qürur hissi ilə Azərbaycan bayrağını bu gün qaldırışam və doğma xalqıma bir daha demək istəyirəm ki, biz bu Qələbəyə layıqıq. Azərbaycan xalqı bu Qələbəni öz qanı, canı bahasına əldə etmişdir. Bu gün burada qaldırdığım bayraq burada əbədi dalğalanacaq və biz burada əbədi yaşayaçağıq. Qarabağ bizindir, Qarabağ Azərbaycandır!"

2

Əsrlərə hesablanmış saziş

"Əsrin müqaviləsi"nin 20 illik yubileyi qeyd edilərkən Azərbaycanın təkə neft-qaz sənayesinin deyil, ümumən tarixinin daha bir önəmli hadisəsi baş verib. Səngəçal terminalında "Cənub qaz dəhlizi"nin təməli qoyulub. Bu, həmin dəhlizdir ki, onun reallaşması ilə Avropanın enerji xəritəsi dəyişib, qədim neft diyarı Azərbaycan dünyada həm də qaz ixrac edən ölkə kimi tanınıb.

Vaxtilə "Əsrin müqaviləsi"ni xülya adlandıranlar vardı. Hamı, elə onların özləri də gördülər ki, bu, təkə bir əsrin kontraktı deyil, əsrlərə hesablanmış bir müqavilədir. Belə ki, 2017-ci il sentyabrın 14-də AÇG-nin işlənməsinin müddəti 2050-ci ilin əvvəlinə qədər uzadıldı. Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə imzalanan bu saziş isə "Yeni əsrin müqaviləsi" adını aldı.

Bütün bunlar Azərbaycan neftinin təntənəsidir ki, bir-birinə qovuşan bu bayramları

xalqımız sözügedən şərefli peşə sahibləri ilə birlikdə qeyd edir. Bəli, bu salnamə 32 il əvvəl sentyabrın 20-də imzalanan uğurlu müqavilədən başlayır.

5

Türk dünyasının strateji gücü və milli dövlətçiliyin yeni mərhələsi

Türk dünyasının gücünü yalnız iqtisadi göstəricilərlə qiymətləndirmək mümkün deyil. İqtisadi və siyasi imkanların uzunmüddətli nəticəyə çevrilməsi üçün onları daşıyan cəmiyyətin milli özünüdərk, dövlətçilik düşüncəsi və ictimai həmrəyliyi mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tarixi təcrübə göstərir ki, dövlətin maddi resursları ilə ictimai dayaqları arasında möhkəm əlaqə mövcuddur. Milli-mənəvi dəyərlər bu baxımdan yalnız mədəni irsin qorunması məsələsi deyil. Onlar cəmiyyətin öz tarixinə, dövlətinə və milli kimliyinə münasibətini formalaşdırın mühüm amillərdir. Türk dövlətləri arasında orta q tarixi yaddaş, dil, mədəniyyət və mənəvi dəyərlərin mövcudluğu da dövlətlərarası münasibətlər üçün xüsusi ictimai baza yaradır.

Cənab Prezident İlham Əliyevin çıxışında milli şüur, mənəvi dəyərlər və gənc nəslin dövlətçilik ruhunda yetişdirilməsi məsələlərinə diqqət yetirilməsi bu baxımdan mühüm mənə daşıyır. Dövlətçiliyin gələcəyi yalnız bu günün siyasi qərarları ilə müəyyənləşmir. Gələcək nəsillər öz tarixini, milli kimliyini

və dövlətçilik ənənələrini necə dərk etməsi də uzunmüddətli strateji məsələdir.

Bu səbəbdən türk dövlətlərinin gəncləri arasında əlaqələrin genişləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Təhsil proqramları, elmi və mədəni layihələr, forumlar, konfranslar və gənclər platformaları orta düşüncə məkanının inkişafına xidmət edə bilər. Gənclər arasında formalaşan əlaqələr gələcəkdə dövlətlərarası münasibətlərin ictimai əsaslarını daha da möhkəmləndirə bilər.

6

Bir Zəfər - dörd şəhər, əbədi qürur

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmin gün Xankəndi şəhərində bayrağımızı ucaldarkən bildirdi: "Bu gün tarixi bir gündür. Bu gün Xankəndi şəhərinin mərkəzi meydanında Azərbaycan bayrağı qaldırıldı. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Düz 20 il bundan əvvəl Azərbaycan xalqı mənə böyük etimad göstərərək prezident seçkilərində prezident vəzifəsinə seçmişdir. O vaxt doğma xalqıma müraciət edərək söz vermişdim ki, Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcəyəm, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacağam. "Konstitusiyaya və "Qurani-Kərim"ə əl basaraq and içmişdim. Şadam ki, son 20 il ərzində verdiyim bütün vədlər, qarşıma qoyduğum bütün vəzifələr icra edildi. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı ürəkdən sevinir, bütün Azərbaycan xalqı "Allaha şükür" deyir. Bu günü biz 30 ildən çox gözləmişdik. Ancaq hər birimiz, əmin idik və inanırıq ki, bu gün gələcək. İyirmi il bundan əvvəl Prezident kimi öz vəzifə borcunu yerinə yetirməyə başlayanda qarşıma birnömrəli vəzifə qoymuşdum ki, Azərbaycan bayrağı o vaxt işğal al-

tında olan bütün ərazilərdə, bütün torpaqlarda, bütün şəhər və kəndlərdə qaldırılsın. Hər gün, hər saat biz bu müqəddəs məqsədə doğru gedirik. Hər gün biz bu müqəddəs anı ya-xınlaşdırırıq və dəfələrlə deyirdim ki, hər birimiz, hərə öz yerində öz işi ilə bu günü yaxınlaşdırmalıdır".

4

azerbaijan-news.az

Dövlət suverenliyi milli sərvətimizdir

2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixləri Azərbaycanın dövlətçilik salnaməsinə millətin qürurunun, bütövlüyünün və sarsılmaz Zəfər iradəsinin zirvəsi kimi həkk olundu. 2020-ci ildə "dəmir yumruq" altında diz çöküb kapitulyasiya aktına imza atan düşməyə həmin tarixlərdə bir daha unutmayacağı şəkildə başa salındı ki, bu müqəddəs torpaqlarda yalnız bir dövlətin - Azərbaycanın əbədi qanunları hökm sürə və üçrəngli bayrağı dalğalana bilər!

Bu gerçəyi 2023-cü il sentyabrın 20-də xalqa müraciətində Prezident İlham Əliyev bir daha dünyaya bəyan etdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda, Ermənistan ağ bayraq qaldıranda, diz çökəndə, kapitulyasiya aktına imza atanda mən demişdim ki, status cəhənnəmə getdi. Bizə xor baxanlar, torpağımıza göz dikənlər, uğurumuzu həzm edə bilməyənlər heç vaxt unutmasınlar ki, "dəmir yumruq" yerindədir və hər zaman yerində olacaq! Heç kim bizimlə diktat və ultimatum dilində danışa bilməz!"

Ədalət təmin olundu

Sərsəm "Miatsum" xülyasına qapılaraq dinc azərbaycanlılara qarşı etnik və milli cinayətlərə ol atmışdılar. Ermənistan və separatçılar ərazilərimizi işğal etməkdən, azərbaycanlıları zorla öz yurdlarından didərgin salmaqdan, onlara qarşı soyqırımları törətməkdən tutmuş ölkəmizə qarşı hər cür təcavüzkarlıqlar həyata keçirmişdilər. Ən dəhşətli isə bunu bütün dünyanın gözü qarşısında açıq-aşkar etmələrinə baxmayaraq, beynəlxalq təşkilatların susqunluq nümayiş etdirməsi idi. BMT qətnamələri kağız üzərində qalmışdı, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri münaqişənin həlli ilə bağlı faktiki olaraq heç bir iş görmürdülər, onun sonsuzadək sürdürülməsi kimi məkrli niyyət güdürdülər.

Lakin 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan Vətən müharibəsi ilə torpaqlarımızın işğalına son qoyan Azərbaycan beynəlxalq ədaləti özü təmin etməli oldu. İkinci Qarabağ müharibəsinin üzərindən ötən üçillik zaman kəsiyində də ölkəmiz silsilə qələbələrə imza

23 saatlıq Zəfərin qüruru

3 il əvvəl "dəmir yumruq" Qarabağda separatizmin başını əzdi

atdı. 23 aprel 2023-cü ildə Laçında sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması ilə ərazi bütövlüyümüz bərpa edildi və bayrağımız bütün sərhədlərimizdə dalğalandırıldı.

Vətən müharibəsindən sonra Ermənistan rəhbərliyi bir tərəfdən Qarabağı Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi kimi tanıdığını yüksək tribunallarda, sülh istiqamətində keçirilən üçtərəfli görüşlərdə etiraf edir, digər yandan davamlı şəkildə ölkəmizə qarşı siyasi, hərbi təxribatlar törədirdi. Qərbdəki himayədarlarına güvənən Ermənistan rəhbərliyi getdikcə həddini aşan əməllər də tuturdu. Nikol Paşinyanın 2023-cü il sentyabrın əvvəlində Qarabağda qondarma "prezident seçkiləri"nə dəstək göstərməsi Ermənistanın həddini aşdığını növbəti göstəricisi idi.

Həmçinin Vətən müharibəsindən 2023-cü ilədək keçən üç ilə yaxın müddət ərzində öhdəliklərinə zidd şəkildə Ermənistan Azərbaycan ərazilə-

rinə əlavə silah-sursat, hərbi texnika, minalar ötürür, milli sərvətlərimizi talayırdı.

İldırım sürətli qələbə

2023-cü il sentyabrın 19-da Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa yolunda törədilən növbəti xain terror aktı isə səbrimizi daşıran son damla oldu. Erməni kəşfiyyat-diversiya qruplarının sözügedən avtomobil yolunda terror məqsədilə əvvəlcədən quraşdırdığı minaların partlaması nəticəsində mülki şəxslər və Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının hərbi qulluqçuları həlak oldu və yaralandılar. Bununla Azərbaycan Ordusunun 2 hərbi qulluqçusu yaralandı.

Həmin zaman Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında bildiri-

lirdi ki, erməni silahlı qüvvələrinin bu təxribatları davam etdirmək məqsədilə döyüş mövqelərini gücləndirməsi və bölmələrin yüksək döyüş hazırlığı səviyyəsinə gətirməsi Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən təsbit edilib: "Qarabağ iqtisadi rayonunda erməni silahlı qüvvələri tərəfindən gözlənilən genişmiqyaslı təxribatların qarşısının alınması, habelə üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının icrasının təmin olunması, Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələrinin türk-silah edilərək ərazilərimizdən çıxarılması, onların hərbi infrastrukturunun zərərsizləşdirilməsi, dinc əhali, o cümlədən ərazidə aparılan bərpa-quruculuq işlərinə cəlb olunmuş mülki işçilər və hərbi qulluqçularımızın təhlükəsizliyinin təmin olunması və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası qurulub bərpa edilməsi məqsədilə bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başlanılıb".

Azərbaycan dərhal "dəmir yumruq"u işə salaraq düşməni layiqincə cəzalandırdı. Lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı cəmi bir gün ərzində terrorçuların başı əzildi, xuntaçılara "ağ bayraq" qaldırıldı. 23 saat 43 dəqiqə ərzində həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində igid döyüşçülərimiz böyük qəhrəmanlıq və peşəkarlıq göstərərək Azərbaycan ərazisində qanunsuz yerləşdirilmiş Ermənistanın ordu bölmələrinin böyük hissəsini tamamilə məhv etdilər. Eyni zamanda hərbi texnika sıradan çıxarıldı.

Rəşadətli ordumuz cəmi bir gün ərzində düşməni diz çökərək ağ bayraq qaldırmağa və sentyabrın 20-də saat 13:00-da şərtlərimizi qəbul etməyə məcbur etdi.

Bunu da vurğulayaq ki, lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı hərbcilərimiz tərəfindən yalnız hərbi hədəflər sıradan çıxarıldı. Qarabağda aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində suverenliyimiz tam təmin edildi. Azərbaycan qarşıya qoyulan bütün hədəflərə nail oldu, kommunikasiyalar, yollar, yüksəkliklər nəzarətə götürüldü. Bütün Qarabağ ərazisində Azərbaycan qanunları və siyasi hakimiyyət təmin olundu.

İllərdir xalqımızın qanına susayan separatçıların başçıları qandallanaraq Bakıya gətirildi və ədalət mühakiməsinə təslim edildi.

Cəmi 23 saata həyata keçirilən bu tarixi əməliyyat ədalətsizliyə və separatizmə vurulan son, qətiyyətli zərbə oldu. Yüz il boyunca Azərbaycan torpaqlarında cücərdilməyən çalşılın sərsəm "böyük Ermənistan" xülyası, "Miatsum" avantürası və qondarma "Artsax" rejimi birdəfəlik tarixin zibilinə atıldı.

Bu gün Qarabağın hər qarışında Azərbaycan qanunları bərqərar olub. Ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini bərpa edən Azərbaycan Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi və rəşadətli ordumuzun qəhrəmanlığı ilə regionda yeni reallıq yaradı. Bu Zəfər milli layəqətimizin, ədalətin və sarsılmaz birliyiimizin təntənəsi və "Qarabağ Azərbaycandır!" haqq nidasının rəmzidir.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 15 oktyabr 2023-cü ildə Xankəndidə Zəfər meydanında Azərbaycan Dövlət Bayrağını qürurla yüksəldən zaman dediyi kimi:

"Öziz həmvətənlər, bu meydanda bu gün durmaq böyük xoşbəxtlikdir, böyük fərhəddir, qürur mənbəyidir. Mən qürur hissi ilə Azərbaycan bayrağını bu gün qaldırmışam və doğma xalqıma bir daha demək istəyirəm ki, biz bu Qələbəyə layiqik. Azərbaycan xalqı bu Qələbəni öz qanı, canı bahasına əldə etmişdir. Bu gün burada qaldırdığım bayraq burada əbədi dalğalanacaq və biz burada əbədi yaşayacağıq. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!"

*YasəməN MUSAJEVA,
"Azərbaycan"*

Qarabağ Azərbaycanın suveren ərazisidir və hər bir dövlətin nümayəndəsi bura səfər edə bilər

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu özünün milli-mənəvi dəyərləri, tarixi, mədəni, dini abidələri ilə fəxr edib. Eyni zamanda özünün milli dəyərlərini qoruyub saxlayaraq inkişaf etdirib. Lakin uzun müharibələr, istilalar, xüsusilə son illərdə erməni təcavüzkarlarının Qarabağı işğal etməsi tarixi abidələrimizə ciddi ziyan vurub və onların bir çoxu məhv edilib.

Bu gün Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə çox mühüm bərpa, tikinti-quruculuq işləri gedir. Bu işlərin görülməsi, əlbəttə ki, Azərbaycanın iqtisadi imkanlarından, inkişafından xəbər verməklə yanaşı, həm də öz torpaqlarından məcburi köçkün düşən, uzun illər çətin günlər keçirən insanlara qayğısından xəbər verir. Bərpa-quruculuq işləri nöinki Azərbaycan xalqını, eləcə də Azərbaycanı istəyən, onun uğurlarına sevinən hər bir insanı qürurlandırır, sevindirir.

Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir RZAYEV qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, müntəzəm olaraq işğaldan azad edilən ərazilərə xarici qonaqlar, dövlət başçıları, siyasətçilər, mədəniyyət xadimləri dəvət olunur: "Onlar həmin yerlərdə görülən işlərlə tanış olub və Azərbaycanın sülh, əmin-amanlıq yolunda atdığı addımları dəstəklədiklərini bildirirlər. Bu günlərdə Azərbaycanda akkredito

olunmuş diplomatik korpusun nümayəndələrinin, media təmsilçilərinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzura səfərləri də məhz bu məqsəddə xidmət edirdi: Qarabağda görülən işlərlə tanışlıq, erməni faşistlərinin törətdikləri əməlləri gözələri ilə görmək və gələcək üçün vəzifələri bəyan etmək".

Deputat söyləyib ki, ancaq çox təəssüflər olsun ki, bu səfər əksər dövlətlər tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyi halda Ermənistanda geniş əks-səda yaratdı və qısqançılıqla qarşılandı: "Bir çox diplomatın, xüsusilə Fransanın, Hindistanın, Amerikanın diplomatik korpus nümayəndələrinin Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə olması Ermənistan tərəfindən təəssüflə qeyd edilir və bunun guya beynəlxalq normalara zidd olduğunu bəyanatlarla səsləndirirlər. Əlbəttə ki, söylənilən fikirlər və Ermənistanın mövqeyi gələcək sülhə yox, müharibənin, münaqişənin qızdırılmasına, qarşıdurmanın yenidən alovlanmasına xidmət edir".

Tahir Rzaev söyləyib ki, Qarabağ Azərbaycanın suveren ərazisidir və hər bir dövlətin nümayəndəsi, diplomatlar, media nümayəndələri, eləcə də istənilən hər bir kəs Azərbaycanın razılığı ilə bu bölgəyə səfər edə və həmin ərazilərdə görülən işlərlə tanış ola bilərlər: "Azərbaycan uzun illər Qafqazda sülhün, əmin-amanlığın yaradılması üçün səylər ortaya qoyub və bu gün ölkəmizin ayrılmaz hissəsi olan Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə insanların məskunlaşması, bu ərazilərdə möhtəşəm işlərin görülməsi nədənsə Avropada bəzilərinə, eləcə də Ermənistan hakimiyyətini narahat etməkdədir".

Deputat qeyd edib ki, bu torpaqlar otuz il təcavüz nəticəsində çox ciddi dağıntıya məruz qalıb: "Bu məkanda Qafqaz Albaniyasının irsi, tarixi abidələri mövcuddur və təcavüz dövründə Ermənistan hakimiyyəti, təcavüzkar qüvvələr daim bu irsi məhv etməyə və həmin ərazidə yerləşən tarixi abidələri özgələldirməyə səy göstəriblər. Qurama adlar, saxta əməllər nəticəsində həmin abidələr erməni irsi kimi dünyaya təqdim olunmuş və bir çox halda özünün təsdiqini tapmışdır.

Erməni təbliğatı Azərbaycan xalqının tarixi-mədəni irsinin saxtalaşdırılması sayəsində fəaliyyətini daim artırmasına baxmayaraq, bu, həmişə eyni faktlarla iflasa uğramışdır. Bu gün də erməni revanşistlər yenidən Qarabağ torpaqlarında münaqişə yaratmaq, hadisələri təhrif etmək, sülhə əngəl yaratmaq fikrindədirlər".

Tahir Rzaev bildirib ki, Ermənistanın rəhbərliyi bu bərədə ciddi düşünməlidir: "Çünki Azərbaycan qalib dövlətdir. 44 günlük müharibədə, 23 saatlıq antiterror tədbirlərində Azərbaycan Ordusu öz qüvvəsini göstərmiş, Azərbaycan xalqı birliyi, qüdrəti, iqtisadi gücü ilə nəyə qadir olduğunu dünyaya sübut etmişdir. Ona görə də Ermənistanın hakim dairələrə bir daha gələcək tələləri üçün düşünməlidirlər. Yollar axtarmalıdırlar və bayağı bəyanatları, saxta düşüncələri, fikirləri ilə sülhə əngəl yaratmaqdan çəkinməlidirlər. Əks halda onları daha acınacaqlı tale gözləyə bilər".

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

Xalqımızın dövlətçilik salnaməsinin qürur doğuran səhifəsi

"Suverenlik hər bir dövlətin müstəqilliyinin, milli iradəsinin və beynəlxalq hüquqda subyekti kimi tanınmasının ən yüksək göstəricisidir. Hüquqi baza isə bu müstəqilliyin qorunmasının təminatdır. Azərbaycan Respublikasında son illərdə qəbul edilən siyasi və hüquqi qərarlar məhz bu iki konseptual anlayışın - Konstitusiyaya və suverenliyin vəhdəti üzərində qurulub. 20 Sentyabrın Dövlət Suverenliyi Günü elan edilməsi isə bu istiqamətdə strateji xarakterli addımlar sırasına daxildir. Bu qərarlar yalnız hüquqi-siyasi məzmun daşıyır, eyni zamanda xalqın tarixi yaddaşını gücləndirən, milli dövlətçilik fəlsəfəsini möhkəmləndirən və gələcək nəsillərə ünvanlanan rəmzi hadisələrdir".

Bu fikirləri Milli Məclisin deputatı Samir VƏLİYEV deyib. Deputat bildirib ki, beynəlxalq hüquq suveren dövlətləri daimi əhəliyə sahib olmaqla, müəyyən bir əraziyə olmaqla, ali və tək hökuməti olmaqla və digər suveren dövlətlərlə münasibət qurmağa gücü olmaqla xarakterizə edir. Həmçinin suveren dövlət başqa bir dövlətdən nə asılı, nə də ona tabe olmaldır.

Samir Vəliyevin sözlərinə görə, Ermənistanın 30 illik işğalı səbəbindən uzun illər Azərbaycanın suverenliyi təhdid altında idi və ərazimizin bir hissəsində konstitusion quruluşumuz təbiiq oluna bilmirdi. Lakin Vətən müharibəsində Azərbaycan öz ərazisinin böyük hissəsini azad etdi. Bununla belə, hələ də qondarma rejimin Qarabağda fəaliyyətini davam etdirməsi qeyri-qanuni və əlbəttə ki, suveren dövlət daxilində qəbul ediləməz idi. Tərəf-

lər arasında imzalanan 10 noyabr sənədinə əsasən, Ermənistan və qondarma Dağlıq Qarabağ arasında əlaqəni Azərbaycan ərazisindən - Laçın üzərindən qurmalı idi. Ermənistan və qondarma Dağlıq Qarabağ rəhbərliyi bu yoldan sosial problemlərini həll etməkdənsə, Ermənistandan separatçı rejimə silah və sursat daşımağa üstünlük verdilər. Ermənilər mütləmədi olaraq atəşkəsi pozur, təhlükəsizliyi ciddi şəkildə təhdid edirdilər. Azər-

baycan dövlətinin səbrini sınayan qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi militarist bəyanatlarına ara vermədi.

"Azərbaycan hökuməti qətiyyətli addım ataraq, peşəkarlıqla həyata keçirilən əməliyyat nəticəsində 2023-cü il aprelin 23-də Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıcında, Həkeriyyətinin üzərində Ermənistanla sərhəddə nəzarət-buraxılış məntəqəsi yaratdı. Bu, hakimiyyətin aliliyinin və nəzarət funksiyasının yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi istiqamətində atılan ən ciddi addım idi. Bu, Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bir güllə belə atmadan əldə etdiyi növbəti tarixi nailiyyət oldu. Buraxılış məntəqəsinin qurulması ilə Azərbaycan beynəlxalq aləm tərəfindən tanınmış bütün sərhədləri boyunca suveren hakimiyyətini və nəzarətini, başqa cür desək, ərazi bütövlüyünü təmin etdi" deyən

deputat əlavə edib ki, sentyabrın 19-da Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda törədilən genişmiqyaslı təxribatların qarşısının alınması və Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalqlarının türk-silah edilərək torpaqlarımızdan çıxarılması, həmin ərazilərdə Azərbaycan Respublikası konstitusiyası qurulub bərpa edilməsi məqsədilə antiterror tədbirlərinə başlandı. Cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam edən əməliyyat nəticəsində müzəffər Azərbaycan Ordusu qarşısındakı bütün vəzifələri yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirdi. Qondarma Dağlıq Qarabağ rejimi özünü buraxdığını elan etdi. Bununla da Azərbaycan bütün əraziləri üzərində suverenliyini tam bərpa etdi. Hakimiyyətin aliliyi və nəzarət funksiyası tam şəkildə bərpa olundu. Bu, Azərbaycanın dövlət suverenliyinin təşkilatında mühüm bir mərhələ hesab edilir.

"Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 2024-cü il 19 sentyabr tarixli sərəncamı ilə sentyabrın 20-si ölkəmizdə Dövlət Suverenliyi Günü kimi qeyd olunur. Sərəncam Azərbaycanın 1991-ci ildə müstəqilliyinin bərpası ilə başlayan hadisələrin kulminasiyası nöqtəsi olan ərazi bütövlüyü və müstəqillik uğrunda onilliklər boyu davam edən mübarizənin rəmzi sonunu əks etdirir. Bu yeni tarixin təqvimdə rəsmi yer alması 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan Qələbənin, 2023-cü ildə antiterror tədbirlərinin və XXI əsrdə ölkənin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinin əhəmiyyətini bir daha vurğulayır. Azərbaycan xalqı bu günü tarixboyu daim böyük qürurla qeyd edəcək", - deyər Samir Vəliyev vurğulayıb.

"Azərbaycan"

Dövlət suverenliyi milli sərvətimizdir

Yurduna əbədi qayıdan müqəddəs bayraq

2022-ci il sentyabrın 21-də dövlətimizin başçısı Laçın şəhərində Azərbaycan bayrağını qaldırıb

tan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu və beləliklə, Azərbaycanın tarixi Zəfəri təsdiqləndi. Dövlətimizin başçısı xatırladı ki, bu kapitulyasiya aktının nəticəsində Ermənistan Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının işğal edilmiş hissəsindən öz qoşunlarını çıxarmalı idi və buna əməl etdi. Azərbaycan dövlətinin növbəti qətiyyətli addımları nəticəsində avqustun 26-da Azərbaycan Ordusu Laçın şəhərində daxil oldu. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, bu, tarixi hadisədir: "Laçın şəhərinin azad edilməsi həmişə tarixdə qalacaq. Bu gün Laçın şəhərində, şəhərin mərkəzində, mərkəzi küçədə Azərbaycan Bayrağını qaldırmaşam. Bu bayraq burada əbədi dalğalanacaqdır".

Dövlətimizin başçısı Laçında üçrəngli bayrağımızı ucaldarkən erməni vandallizminin tozahırlarının hər bir kənddə, hər bir şəhərdə olduğunu, bəzi yerlərdə, o cümlədən Laçın şəhərində ermənilərin qanunsuz məskunlaşma apardıklarını diqqətə çatdırdı. Ermənistan və daha çox xaricdən - Suriya və Livandan ermənişəhəri insanları gətirib burada qanunsuz yerləşdiklərini qeyd etdi, nəzərə çatdırdı ki, bu, hərbi cinayətdir, bütün beynəlxalq konvensiyalarda hərbi cinayət kimi təsbit edilir və bu cinayət dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında baş vermişdir: "Dünya ictimaiyyəti, beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən bu məsələ ilə bir-başla məşğul olan Minsk qrupunun həmsədrliyi buna, sadəcə olaraq, göz yumurdular. Halbuki dəfələrlə bu mənzərəni görürdülər, dəfələrlə. Bax, bu yolla Ermənistan Qarabağa, Qarabağdan Ermənistan gedərək görürdülər ki, burada

qanunsuz məskunlaşma aparılır. Görürdülər ki, Azərbaycan toponimləri sıradan çıxarılır. Görürdülər ki, bizim tarixi, qədim Azərbaycan torpağı olan Laçın erməniləşdirilir, burada qanunsuz məskunlaşma aparılır. Ancaq buna göz yumurdular, sanki bununla razılaşmışdılar. Biz Azərbaycan xalqı isə bununla heç vaxt razılaşa bilməzdik. Mən hər dəfə deyirdim ki, heç vaxt imkan verə bilmərik bizim torpağımızda ikinci erməni dövləti yaradılsın".

Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərini müharibə deyil, sülh yolu ilə geri qaytarmaq istəyi də həmin təşkilatlara böllü idi. Dövlətimizin başçısının bildirdiyi kimi, İkinci Qarabağ müharibəsi olmaya da bilirdi. Ancaq Ermənistan xarici havadarlarına güvənərək işğalçılıq siyasətindən əl çəkmədi. Beləliklə, Azərbaycanın sülh təşəbbüsləri dalana dirəndi. Müharibə Ermənistanın tənqidatları nəticəsində baş verdi. Və Ermənistan da, ona himayədarlıq edən ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar da Azərbaycanın gücünü görürdülər.

Bu gün Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider dövləti kimi bütün dünyada tanınır. Dövlətimiz öz siyasətini sadıqdir, sülh yolu ilə əzmlə irəliləyir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə "Böyük qayıdış" proqramı çərçivəsində misilsiz işlər görülür. Yeni yaşayış məskənləri qurulur. Keçmiş məcburi köçkünlər öz yurdlarına qayıdılar. Laçınlılar da ata-baba yurdlarına döndülər. Onları doğma torpaqlarında müqəddəs bayrağımız qarşılayır.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Bir Zəfər - dörd şəhər, əbədi qürur

Xankəndi, Ağdərə, Xocavənd və Xocalı şəhər günlərini qeyd edir

2023-cü il sentyabrın 19-20-də Azərbaycan Ordusunun Qarabağda uğurla həyata keçirdiyi antiterror əməliyyatı nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin tör-töküntüləri və uzun illərdən bəri bölgədə yerləşmiş erməni separatçıları məhv edildi, qondarma rejim ləğv olundu. Düşmənin üzərində qazanılan qələbə nəticəsində Azərbaycan uzun illərdən sonra beynəlxalq səviyyədə tanınmış əraziləri üzərində suverenliyini tam şəkildə bərpa etdi. Uzun illərdən bəri terrorçuların məkanına çevrilmiş Xankəndi şəhəri, Ağdərə, Xocavənd və Xocalı rayonları erməni qəsbkarlarından azad olundu. Bu uğurlu əməliyyat dövlətçilik tariximizin ən şərəfli səhifələrindən biri kimi əbədi olaraq yaddaşlara yazıldı.

Prezident İlham Əliyevin 18 sentyabr 2024-cü ildə imzaladığı sərəncama əsasən, hər il sentyabrın 20-də Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə şəhər günləri təntənəli şəkildə qeyd edilir. İkinci Qarabağ müharibəsində Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin sərkərdəliyi altında rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfərdən sonra ata-baba yurduna qayıtmış insanlar bu günü böyük sevinc içində keçirirlər.

İnsanlara böyük qürur bəxş edən bu günün təntənəli şəkildə keçirilməsi, dövlətçilik ənəllərini möhkəmlənməsinin, milli birliyin daha da güclən-

danında Azərbaycan bayrağı qaldırıldı. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Düz 20 il bundan əvvəl Azərbaycan xalqı mənə böyük etimad göstərərək prezident seçkilərində prezident vəzifəsinə seçmişdir. O vaxt doğma xalqıma müraciət edərək söz vermişdim ki, Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcəyəm, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacağam. "Konstitusiyaya və "Qurani-Kərim"ə əl basaraq and içmişdim. Şadam ki, son 20 il ərzində verdiyim bütün vədlər, qarşıma qoyduğum bütün vəzifələr icra edildi. Bu gün

Ağdam, Kəlbəcər və Tərtər rayonlarının inzibati ərazi bölgəsində qismən dəyişikliklər edilərək mərkəzi Ağdərə şəhəri ilə ocaqla Ağdərə rayonu yaradıldı.

İşğaldan azad olunmuş Qarabağın şəhərlərində müasir infrastrukturun qurulması, yolların, məktəblərin, səhiyyə müəssisələrinin və idman obyektlərinin istifadəyə verilməsi, bölgənin sürətli inkişafına təkan verir. Xankəndidə Konqres Mərkəzinin, yeni hotellərin, Zəfər parkının və digər mühüm obyektlərin işə düşməsi Azərbaycanın güclü iradəsinin və sistemli inkişaf strategiyasının aydın göstəricisidir.

Xankəndi, Xocalı, Xocavənd və Ağdərə təkcə coğrafi məkan deyil, həm də Azərbaycan xalqının tarixində mühüm mədəniyyət ocaqlarıdır. Xocalı soyqırımında şəhid olanların xatirəsinin əbədləşdirilməsi məqsədilə memorial kompleksin tikilməsi həm tarixi ədalətin bərpasını göstərir, həm də gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına xidmət edir.

Tarixə yazılan antiterror tədbirləri

Bu əməliyyatla Qarabağda separatizm son qoyuldu

Böyük tarix bir xalqın taleyində illərlə gözlənilən böyük bir hadisənin həllini cəmi bir günə sığdırır. O an gələndə meydana təkcə silahların səsi deyil, dövlət iradəsinin gücü, siyasi uzaqgörənliyin nəticəsi və ordunun peşəkarlığı danışır. 2023-cü ilin 19-20 sentyabrında Qarabağda keçirilən antiterror tədbirləri məhz belə tarixi məqam oldu. Bu əməliyyat Azərbaycanın ərazisində suverenliyini tam təmin etməsi ilə nəticələnən mühüm hadisə kimi dövlətçilik salnaməsinə əbədi yazıldı.

Bu tarixi hadisəyə aparan yol heç də asan və qısa olmadı. 2023-cü il sentyabrın 18-də Xocavənd rayonunda ermənilərin yol üzərində yerləşdirdiyi minaların partlaması nəticəsində altı Azərbaycan vətəndaşı həyatını itirdi. Onlardan ikisi Avtomobil Nəqliyyatı Agentliyinin, dördü isə Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşı idi. Sentyabrın 19-da saat 11:45 radələrində isə Ağdam istiqamətində yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqeləri minaatlanlardan və müxtəlif çaplı atıcı silahlardan atəşə tutuldu, iki hərbi qulluqçumuz yaralandı. Bu hadisələr bölgədəki silahlı təxribatların və təhlükənin davam etdiyini bir daha təsdiq etdi.

44 günlük Vətən müharibəsindən sonra yaranmış yeni realitqlara baxmayaraq, Qarabağda Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları və qanunsuz silahlı birləşmələr mövcudluğunu davam etdirirdi. Azərbaycanın Qarabağda yaşayan erməni sakinlərinin cəmiyyətə reinteqrasiyası ilə bağlı təkliflərinin qəbul edilməməsi, bölgədə silahlanmanın və revan-

şist meyillərin davam etməsi vəziyyəti daha da gərginləşdirirdi. Azərbaycan dövləti ərazisində təhlükəsizliyi, konstitusiyaya qurulmuş və suverenliyi tam təmin etmək üçün qəti addım atmaq məcburiyyətində qaldı.

Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti bu mərhələdə özünü daha aydın şəkildə göstərdi. Dövlətimizin başçısının illər ərzində həyata keçirdiyi ordu quruculuğu siyasəti, hərbi potensialın gücləndirilməsi, müasir silah və texnologiyaların tətbiqi, eləcə də Vətən müharibəsində qazanılmış təcrübə Azərbaycanın qarşısında duran vəzifələrin həllində mühüm rol oynadı. Siyasi iradə ilə hərbi hazırlığın vəhdətli əməliyyatın nəticəsini müəyyən edən əsas amillərdən biri oldu. Antiterror tədbirləri sentyabrın 19-da, təxminən saat 13:00-da başladı. Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, əməliyyat çərçivəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin ön xətt və dərinlikdə yerləşən mövqeləri, uzunmüddətli atəş

nöqtələri, döyüş vasitələri və hərbi təyinatlı obyektləri yüksək dəqiqliklilikli silahlarla sıradan çıxarıldı. Əməliyyatın əsas xüsusiyyətlərindən biri hərbi hədəflərin dəqiq seçilməsi, mülki əhalinin və infrastrukturun qorunmasına xüsusi diqqət yetirilməsi idi. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, zərbələrin yalnız hərbi obyektlərə yönəldilməsi, mülki şəxslərin təhlükəsizliyinin təmin olunması tələb edilirdi.

Azərbaycan Ordusunun döyüşçüləri qarşı tərəfin kifayət qədər ciddi hərbi imkanlara malik olduğunu bildirdilər. Əməliyyat ərəfəsində erməni hərbi qüvvələrinin təxminən 300 artilleriya və 50-dən çox minaatan mövqeyi, yer-hava raket sistemləri, radiolokasiya stansiyaları və radioelektron mübarizə vasitələri mövcud idi. Buna baxmayaraq, Azərbaycan Ordusu planlı, çevik və dəqiq hərbi əməliyyat aparmaq

Sentyabrın 20-də günorta saatlarında separatçı rejimin rəhbərliyi Azərbaycan şər-

lərini qəbul etməyə, silahlı birləşmələrinin tərk-silahına və silahı yerə qoymağa hazır olduğunu bildirdi. Sonrakı günlərdə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin açıqladığı siyahılarda böyük həcmdə silah-sursat və hərbi texnikanın müsadirə edildiyi göstərildi. Sentyabrın 28-nə olan məlumata görə, 1151 atıcı silah, 84 qumbaraatan, 16 top və haubitsa, 39 minaatan, 22 tank əleyhinə silah, 132 HMM silahı, 18 zirehli texnika, 120 avtomobil, 984 raket, 6 653 minaatlan mərmisi, 652 842 patron və digər sursatlar ələ keçirilmişdi.

Prezident İlham Əliyev qələbədə sonra xalqa müraciətində hadisənin tarixi mahiyyətini lakonik və aydın ifadə etdi: "Bir gün ərzində Azərbaycan bütün vəzifələri yerinə yetirdi və öz suverenliyini bərpa etdi". Bu fikir yalnız bir hərbi əməliyyatın yekununu deyil, Azərbaycan dövlətinin uzunmüddətli mübarizəsinin nəticəsini də ifadə edirdi. Beləliklə, 19-20 sentyabr 2023-cü il hadisələri Azərbaycanın dövlətçilik tarixində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Suverenliyin tam bərpası xalqın yaddaşında həm qələbə, həm də bu qələbə uğrunda canından keçən şəhidlərin müqəddəs əmanəti kimi yaşayacaq.

Elşən QƏNİYEV, "Azərbaycan"

20 sentyabr "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasının 32-ci ildönümü və Azərbaycan neftçilərinin peşə bayramı günüdür

Əsrlərə hesablanmış saziş

Sentyabrı mübaliğəsiz olaraq neft ayı adlandırmaq olar. Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlarının tammiqyashı işlənməsini nəzərdə tutan, daşdığı mühüm əhəmiyyətə görə daha sonra "Əsrin müqaviləsi" adını alan möhtəşəm saziş möhtəşəm sentyabr ayında - 1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanıb. 2001-ci il avqustun 16-da isə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin fərmanı ilə sentyabrın 20-si Azərbaycanda Neftçilər Günü kimi təsis edilib.

"Əsrin müqaviləsi"nin 20 illik yubileyi qeyd edilərkən Azərbaycanın təkcə neft-qaz sənayesinin deyil, ümumən tarixinin daha bir önəmli hadisəsi baş verib. Səngəçal terminalında "Cənub qaz dəhlizi"nin təməli qoyulub. Bu, həmin dəhlizdir ki, onun reallaşması ilə Avropanın enerji xəritəsi dəyişib, qədim neft diyarı Azərbaycan dünyada həm də qaz ixrac edən ölkə kimi tanınıb.

Vaxtilə "Əsrin müqaviləsi"ni xülya adlandıranlar vardı. Hamı, elə onların özləri də gördülər ki, bu, təkcə bir əsrin kontraktı deyil, əsrlərə hesablanmış bir müqavilədir. Belə ki, 2017-ci il sentyabrın 14-də AÇG-nin işlənməsinin müddəti 2050-ci ilin əvvəlinə qədər uzadıldı. Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə imzalanan bu saziş isə "Yeni əsrin müqaviləsi" adını aldı.

Bütün bunlar Azərbaycan neftinin təntənəsidir ki, bir-birinə qovuşan bu bayramları xalqımız sözügedən şərəfli peşə sahibləri ilə birlikdə qeyd edir. Bəli, bu salnamə 32 il əvvəl sentyabrın 20-də imzalanan uğurlu müqavilədən başlayır.

AÇG müqavilə sahəsi dənizdə, Bakıdan təxminən 100 kilometr şərqdə yerləşir. Bu meqastruktur Xəzər dənizinin altında 2000-3500 metr dərinlikdə yerləşən Balaxanı VIII və X, həmçinin yuxarı və aşağı Fasilə lay dəstələrini əhatə edir.

Xatırladaq ki, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığı vaxt torpaqlarının 20 faizi işğal altında olan Azərbaycan dünyada riskli ölkə sayılırdı. Belə bir vəziyyətdə xarici neft şirkətlərini inandırmaq, onları Azərbaycana sərmayə qoymağa cəlb etmək müəkkəb məsələ idi. Ölkənin xəzinəsinin boş olması isə xarici investisiyanın cəlb edilməsini gündəmə gətirmiş, demək olar ki, zərurətə çevirmişdi.

Məhz belə çətin dövrdə Ulu Öndər Heydər Əliyev növbəti tarixi missiyanı yerinə yetirdi. Ümummilli Liderin uzaqgörənliyi, səyi və mübarizəsi, dünyadakı siyasi nüfuzu sayəsində Azərbaycanın yeni neft strategiyasının təməli daşı olan "Əsrin müqaviləsi" imzalandı. Bu da bir həqiqətdir ki, "Əsrin müqaviləsi" postsovet məkanında xarici neft şirkətləri ilə imzalanan ilk beynəlxalq sazişdir.

AÇG-nin işlənməsi bir neçə mərhələdə həyata keçirilib. Belə ki, "Çıraq" yatağından hasilat İlkin Neft Layihəsi

(İNL) çərçivəsində 1997-ci ilin noyabrından başlayıb. Bunun ardınca "Azəri" layihəsinin birinci mərhələsi - "Mərkəzi Azəri" gəlir. Buradan hasilat 2005-ci ilin əvvəlində başlayıb. Sonrakı ikinci faza - "Qərbi Azəri" və "Şərqi Azəri" platformalarını əhatə edib. Onlardan isə hasilat müvafiq olaraq 2005-ci ilin dekabrında və 2006-cı ilin axırlarında alınıb. AÇG-nin işlənməsinin növbəti üçüncü fazası çərçivəsində "Dərinisulu Günəşli" platformasından hasilat 2008-ci ilin aprelində başlayıb. Həmin fazalardan sonra "Qərbi Çıraq" platformasının əhatə edən "Çıraq Neft Layihəsi" reallaşdı. Bu platformadan ilk neft 2014-cü il yanvarın 28-də əldə edilib.

AÇG yataqlarının işlənməsi ilə əlaqədar ən sonuncu layihə "Azəri Mərkəzi Şərqi"dir (ACE). Bu layihə "Yeni əsrin müqaviləsi"nə əsasən işlənir. Layihəyə 2019-cu ildə sanksiya verilib. Bundan sonra tikilən ACE platformasından ("Yeni əsrin müqaviləsi" çərçivəsində) ilk neft 2024-cü il aprel 16-da əldə olub.

AÇG üzrə yenilənmiş saziş imzalanan Prezident İlham Əliyev demişdir: "Bu gün mən xüsusilə bizim əsas tərəfdaşımızın - BP şirkətinin fəaliyyətini qeyd etmək istəyirəm... BP bi-

zim bütün əsas layihələrimizdə əsas tərəfdaş və investor kimi fəaliyyət göstərir. Həm "Azəri-Çıraq-Günəşli"-də, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsində, "Şahdəniz" layihəsində, "Cənub qaz dəhlizi" layihəsində. Yəni bu strateji tərəfdaşlıq artıq böyük sınaqlardan çıxıb. Bizim aramızda - SOCAR ilə BP arasında yaranmış çox gözəl işgüzar münasibətlər, qarşılıqlı etimad o cümlədən bugünkü mərasimi mümkün etmişdir. Çünki sirr deyil ki, - mən də bunu qeyd etdim, - "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağının çox böyük potensialı var. Bir daha qeyd etmək istəyirəm, bugünkü hesablamalara görə, 1 milyard ton neft ehtiyatı var. Bu gün imzalanan saziş 1994-cü ildə imzalanan sazişdən daha da böyükmiqyasdır".

Bu gün AÇG-dən hasilat fasiləsiz və təhlükəsiz halda davam edir. İndi buradan gündə təxminən 323 min barel neft alınır. Əlbəttə, hasilatın pik vaxtında çıxarılan neft həcmi bundan xeyli çox olmuşdu. Hazırda AÇG nefti dünya bazarlarına əsasən Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) kəməri ilə ixrac edilir.

Neft həcmələrinin Azərbaycana gətirdiyi faydalar da misilsizdir. Bu barədə çox deyilib, çox yazılıb. Dövlətimizin başçısı döndə-döndə vurğulayıb ki, ölkəmizin əsas gəlir mənbəyi "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlarıdır və bunu hamı bilməlidir. Bu gün Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, öz hesabına yaşayır, kifayət qədər valyuta ehtiyatları var, iqtisadiyyatı dinamik şəkildə inkişaf edir, iqtisadi şəxələndirmə, neft-qaz amilindən

asılılığının azaldılması istiqamətində önəmli addımlar atır. 32 il əvvəl kontrakt imzalanan Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediyi sözlər yada düşür: "Biz belə bir addım atmaqla Azərbaycanın dünya üçün, dünya iqtisadiyyatı üçün açıq ölkə olduğunu nümayiş etdiririk. Biz bu müqaviləni imzalamaqla Azərbaycan Respublikasının suveren hüquqlarının bərqərar olduğunu, Azərbaycanın tam müstəqil dövlət olduğunu, xalqımızın öz sərvətlərinə özünün sahib olduğunu dünyaya bir daha nümayiş etdiririk. Biz müqaviləni imzalamaqla Azərbaycan Respublikası ilə dünyanın inkişaf etmiş dövlətləri, onların ən böyük şirkətləri arasında əlaqələr yadırır, Azərbaycan iqtisadiyyatını dünya iqtisadiyyatına, azad bazar iqtisadiyyatına qoşulması üçün əsas yarıdır. Biz bu müqaviləni imzalamaqla dünyaya bir daha nümayiş etdiririk ki, müstəqil Azərbaycan Respublikası demokratik və hüquqi dövlətdir. Azərbaycan demokratik prinsiplərin bərqərar olması və inkişaf etməsi üçün geniş meydan açılmışdır. Azərbaycan Respublikası bazar iqtisadiyyatı yolu ilə getmək əzmindədir. Bu müqavilənin imzalanması bazar iqtisadiyyatının Azərbaycanda həyata keçirilməsi üçün ilk böyük addımdır. Biz bu müqaviləni imzalamaqla xarici ölkələrdən Azərbaycana investisiya qoymaları üçün böyük yol açıraq, digər sahələrdə çalışan şirkətlərin də Azərbaycanda fəaliyyət göstərməsi üçün zəmin yadırdır, müstəqil Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatında və ictimai-siyasi həyatında hökm sürən sabitliyi dünyaya bir daha nümayiş etdiririk".

İndi bu sazişin təcrübəsindən özümüz də bəhrələnilirik, qonşalarımız və dostlarımız da. "Əsrin müqaviləsi" ilə möhkəm özülo, elə davamlı platformaya çevrilib ki, onun üzərindən yeni möhtəşəm layihələrə yol açılıb. Üçüncü minilliyin nəhəng mühəndisi qurğusu olan, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adını şərəflə daşıyan Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri çəkilib, Azərbaycanı qaz ixracatçısı kimi tanıdan Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməri inşa edilib. Ölkəmizi pan-Avropa qaz təchizatçısına çevirən 3500 kilometrlik "Cənub qaz dəhlizi" yaradılıb.

Nailiyyətlərimiz daha da artır. Ən başlıcası isə mənfur düşməni zəbt etdiyi doğma torpaqlarımızdan qovmuş, erməni faşizmi üzərində tam qələbə çalmışdır. İndi Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çeviririk. Prezidentimiz bu zəfərlər üçün neft layihələrindən iqtisadi güc aldığımızı dəfələrlə vurğulayıb.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Prezidentin hər səfəri iqtisadi inkişafa yeni təkan verir

Əsrlər boyu öz sözünü deyən Şamaxı rayonu bu gün də zəngin torpağı, çalışqan insanları və iqtisadi potensialı ilə seçilir. Bölgə Azərbaycanın qədim və zəngin tarixə malik ərazilərindən biri olmaqla yanaşı, ölkənin iqtisadi və sosial həyatında özünəməxsus mövqeyə malikdir. Əlverişli coğrafi mövqeyi, münbit torpaqları və təbii ehtiyatları rayonun iqtisadi inkişafına imkan yaradır.

Rayonun iqtisadi həyatında kənd təsərrüfatı aparıcı istiqamətlərdən biridir. Geniş əkin sahələri, bağları və üzüm plantasiyaları illərdir yerli təsərrüfatın əsasını təşkil edir. Xüsusilə üzümçülük rayonun adı ilə assosiasiya olunan sahələrdəndir. Vaxtilə formalaşmış üzümçülük ənənəsi bu gün yeni yanaşmalar və müasir təsərrüfat üsulları ilə yasağıdır. Eləcə də taxılçılıq, heyvandarlıq, meyvəçilik və bağçılıq da kənd təsərrüfatının ümumi mənzərəsində geniş yer tutur. Bu sahələr rayonun kondlorində həyatın, məşğulluğun və yerli iqtisadi fəallığın davamlılığını təmin edən əsas istiqamətlərdir.

Qeyd edək ki, Şamaxı Prezident İlham Əliyevin xüsusi diqqət göstərdiyi rayonlardan biridir. Dövlət başçısının Şamaxıya mütəmadi səfərləri, burada həyata keçirilən layihələrin açılışda iştirakı və rayonun inkişaf perspektivləri ilə bağlı verdiyi mesajlar həmin diqqətin ardıcıl və məqsədyönlü xarakter daşıdığını göstərir. Bölgəyə hər səfər rayonun qarşısında duran əsas inkişaf istiqamətlərinin nəzərdən keçirilməsi, yeni layihələrin təqdimatı və mövcud potensialın daha geniş şəkildə reallaşdırılması baxımından əhəmiyyət daşıyır.

Üzümçülüyn yenidən dirçəldilməsi ilə yanaşı, Şamaxının aqrar potensialının digər istiqamətlər üzrə də hərkətə gətirilməsi diqqət mərkəzindədir. 2018-ci ildə isə Meysəri kəndində "Şirvan Şərabları" MMC-nin üzümçülük və şərabçılıq kompleksinin açılışında İlham Əliyev Şamaxının ənənəvi üzümçülükdən diyarı olduğunu və rayonun üzümçülük mərkəzi kimi inkişaf etdirilməsi fikrini xüsusi vurğulayıb. Burada üzümçülüyn yalın tarixi önəmə kimi qorunması deyil, onun müasir istehsal, emal, məşğulluq və ixrac imkanları ilə əlaqələndirilməsi nəzərdə tutulur.

Bu istiqamətdə həyata keçirilən işlərin ardıcılığı 2026-cı il martın 23-də Prezident İlham Əliyevin Şamaxıya növbəti səfəri zamanı da özünü göstərdi. İlham Əliyev səfər çərçivəsində "Şirvan Aqro" heyvandarlıq kompleksinin açılışında iştirak edib. Təxminən 100 hektar ərazini əhatə edən kompleksdə 9 min baş heyvanın saxlanılması üçün imkan yaradılıb və layihənin əsas məqsədlərindən biri süd və ot istehsalının artırılması ilə yanaşı, Şamaxı və ətraf rayonlarda məşğulluğa töhfə verməkdir. Dövlət başçısı bu müəssisənin Şamaxının və bütövlükdə ölkənin kənd təsərrüfatının inkişafı baxımından əhəmiyyətini xüsusi qeyd edib.

Şamaxının inkişafı müxtəlif istiqamətləri əhatə edir. Kənd təsərrüfatı ilə yanaşı, turizmin inkişafına və yeni iqtisadi imkanların yaradılmasına da diqqət yetirilir. Rayonun zəngin tarixi-mədəni irsinin qorunması və tanıtılması isə bu işlərin mühüm hissəsidir. Bu baxımdan son illər həyata keçirilən layihələr Şamaxının həm müasir turizm məkanı kimi mövqeyinin möhkəmləndirilməsinə, həm də zəngin tarixi-mədəni irsinin qorunmasına xidmət edir. Bu istiqamətdə görülən işlərin növbəti nümunəsi iki gün öncə - sentyabrın 17-də Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın Şamaxıya səfəri zamanı bir daha özünü göstərmişdir. Səfər çərçivəsində onlar bir sıra layihələrə tanış olub, yeni turizm obyektlərinin açılışında iştirak edib, cəmi zamanda tarixi-mədəni irsin qorunması istiqamətində görülən işlərlə tanış olublar.

Elə buradaca qeyd edək ki, Şamaxının təbii və zəngin tarixi turizmə qapı açıq. Qədim abidələr, dağ mənzərələri, üzüm bağları və kənd həyatı burada turizmin müxtəlif istiqamətlərinin

inkişafı üçün imkan yaradır. Bu baxımdan turizm yalnız istirahət sektoru deyil, həm də kənd təsərrüfatını, ictimai iəşəni, nəqliyyatı, xidmət sahələrini və yerli sahibkarlığı hərkətə gətirən iqtisadi qüvvədir. Səfər çərçivəsində "Meysəri Grand Hotel & SPA" kompleksinin açılışında iştirak edilməsi, "Pirqulu Park" hotelinin təqdimatı, "Nəsimi Bağları" kompleksi ilə tanışlıq və Pir Ömər Sultan ziyarətgahında aparılan konservasiya işlərinə baxış Şamaxının inkişafının müxtəlif istiqamətlərini diqqətdə saxlanıldığını göstərir. Xüsusilə "Meysəri Grand Hotel & SPA" kompleksində 320 yeni iş yerinin yaradılması rayonun turizm potensialı ilə yanaşı, yerli məşğulluq və iqtisadi fəallıq baxımından da yeni imkanlar formalaşdırıldığını göstərir.

Prezidentin Şamaxıya son səfəri onu deməyə əsas verir ki, rayonun zəngin tarixi-mədəni irsinin tanıtılması, turizm imkanlarının genişləndirilməsi və mövcud potensialının daha çox artırılması istiqamətində qarşıdakı dövrdə də mühüm addımlar atılacaq. Şamaxının tarixi keçmiş, zəngin mədəni irsi və əlverişli coğrafi mövqeyi onu ölkənin turizm xəritəsində xüsusi mövqeyə çıxaran əsas amillərdəndir. Burada tarixi abidələrin qorunması və bərpası ilə yanaşı, müasir turizm infrastrukturunun yaradılması da rayonun cəlbədiçiliyini artırır. Bu proses Şamaxının yalnız yerli turistlər üçün deyil, Azərbaycandanı tarixi və mədəni irsi ilə maraqlanan xarici ziyarətçilər üçün də daha tənan və cəlbədiçi məkana çevrilməsinə imkan yaradır.

Şamaxının böyük iqtisadi imkanları var. Bu imkanlardan səmərəli istifadə etmək üçün müxtəlif sahələrin inkişafına paralel şəkildə davam etdirmək vacibdir. Kənd təsərrüfatının, turizmin və sahibkarlığın inkişafı yeni istehsal və xidmət sahələrinin yaranmasına şərait yaradır. Bu isə rayonda həm iqtisadi fəallığı, həm də məşğulluq imkanlarını artırma bilər.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

Sahibkarlığa yeni dəstək mexanizmləri müzakirə olunub

Masallı Rayon İcra Hakimiyyəti və İqtisadiyyat Nazirliyinin Lənkəran-Astara regional bölməsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Sahibkarlığa yeni dəstək alətləri və mövcud mexanizmlərin genişləndirilməsi" mövzusunda tədbir keçirilib.

Tədbiri Masallı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini, Sosial-iqtisadi və memarlıq-tikinti məsələləri şöbəsinin müdiri Adəm Məhərrəmov açaraq bildirib ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən 25 may 2026-cı il tarixində "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakuultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi və bundan irəli gələn bəzi məsələlərin tənzimlənməsi haqqında sərəncam imzalanmışdır. Sərəncamın icrası ilə əlaqədar Masallı rayonunda kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakuultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinin inkişafına dair İş Planı hazırlanaraq təsdiq edilib. Rayon üzrə investisiya qoyuluşu 500 min manatdan çox 18 və 500 min manatdan az 28 olmaqla, ümumilikdə 46 sahibkarlıq subyekti dövlət proqramının icrasına qoşulub. Sahibkarlığın inkişafının dəstəklənməsi, ixrac imkanlarının genişləndirilməsi, maliyyə resurslarına çıxışın asanlaşdırılması və investisiya layihələrinin təşviqi məqsədilə yeni dəstək mexanizmləri müəyyən edilib.

Masallı Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru Seymur Nuriyev Masallı rayonunda kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakuultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrində tətbiq ediləcək yeni subsidiya və dövlət dəstəyi mexanizmləri barədə məlumat verərək bildirib ki, yeni qərarlara əsasən, müasir suvarma sistemlərindən istifadə edən fermerlər üçün bir sıra əkin subsidiyalarının məbləği artırılır. Əlavə olaraq qeyd olunub ki, yeni subsidiya və dövlət dəstəyi mexanizmlərinin tətbiqi Masallı rayonunda kənd təsərrüfatı istehsalının genişləndirilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqi, emal sahələrinin inkişafı və sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması baxımından mühüm imkanlar yaradır.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Lənkəran-Astara regional bölməsinin rəisi Elvin Nəhmətov "Sahibkarlığa yeni dəstək alətləri və mövcud mexanizmlərin genişləndirilməsi" mövzusunda təqdimatı tədbir iştirakçılarına nəzərinə çatdırıb. Təqdimatda ixrac fəaliyyətinə dəstək olaraq Azərbaycan məhsulları qeyri-neft-qaz məhsullarının xarici bazarlara ixracı zamanı yaranan daşıma xərclərinin

70 faizədək hissəsinin dövlət tərəfindən qarşılanması nəzərdə tutulur.

Yeri gəlmişkən, Naxçıvan Muxtar Respublikasında istehsal olunan məhsulların ölkənin digər ərazilərinə daşınması üzrə xərclərin 70 faizi dəstək məbləği kimi sahibkara geri ödəniləcək. Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyekti olan ixracatçıların gömrük rəsmiləşdirilməsi xərclərinin bir hissəsi kompensasiya ediləcək.

Güzeştli maliyyəoləşmə məqsədilə sahibkarlar üçün 5 faizlə güzeştli kreditlər, eləcə də 9 faizədək faiz dərəcəsi ilə əvədlilik kreditləri təqdim edilir. Kreditlər üzrə hesablanmış illik faizin 50 faizinin dövlət tərəfindən subsidiyaladılması nəzərdə tutulur. Girov imkanları kifayət etməyən sahibkarlar üçün kreditin əsas borcuna dövlət zəmanəti verilməsi də mümkündür.

Elektrik şəbəkəsinə qoşulma: Sənaye və kənd təsərrüfatı daxil olmaqla 23 fəaliyyət sahəsində çalışan sahibkarların elektrik şəbəkəsinə qoşulma haqqının 50 faizinin dövlət büdcəsindən subsidiya kimi ödənilməsi nəzərdə tutulur. Mexanizmin 2027-2030-cu illərdə tətbiqi planlaşdırılır.

Strateji investisiya layihələri: Ölkənin uzunmüddətli inkişaf prioritetlərinə uyğun, yüksək investisiya tutumuna və sosial-iqtisadi nəticələrə malik layihələrin "Sürətli keçid" mexanizmi əsasında seçilməsi nəzərdə tutulur.

Mexanizmin aidiyyəti dövlət qurumları arasında koordinasiyanın gücləndirilməsinə və layihələrin icra müddətinin qısaltdırılmasına xidmət edəcək. Yeni dəstək alətləri sahibkarların maliyyə imkanlarının artırılmasına, ixracın stimullaşdırılmasına, investisiya fəaliyyətinin genişləndirilməsinə və regionalda sahibkarlığın inkişafına yönəlib.

Tədbir sahibkar və fermerlərin sualları, eləcə də diskussiya ilə yekunlaşıb.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

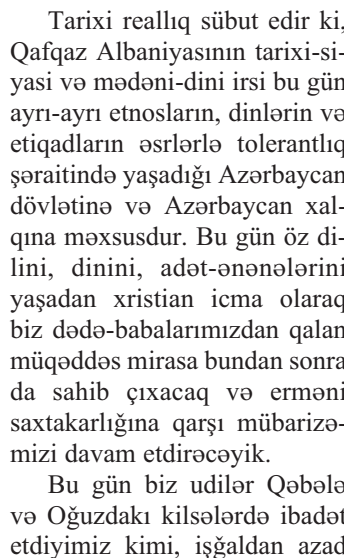
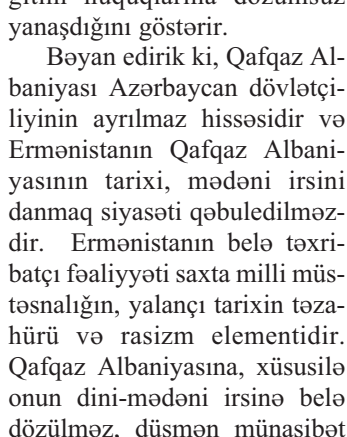

1. Rami İskenderli - Azərbaycan Milli QHT Forumunun İdarə Həyət
2. Hacı Abdulla - "Zəngəzur" Cəmiyyətləri İctimai Birliyi
3. Xətai Ələsgərov - "Dədə Ələsgər Ocağı" İctimai Birliyi
4. Əgüz Məmmədov - "Zəngi - Tarixi İrsin Öyrənilməsi" İctimai Birliyi
5. Fud Məmmədov - "Simurq" Azərbaycan Mədəniyyət Assosiasiyası
6. Zaur Məmmədov - "Bakı Politoloqlar Klubu" İctimai Birliyi
7. Diliəm Əhməd - "Çapar" Milli İrsin Tədqiqi Mərkəzi İctimai Birliyi
8. Tural Gəncəliyev - "Qarabağa Dönüş" İctimai Birliyi
9. Tənizlə Rüstəmxanlı - Azəri-Türk Qadınlar Birliyi

10. Əliməmməd Nuriyev - Konstitusiya Araşdırmalar Fondu
11. Könül Behbudova - "Qarabağ İtkin Ailələri" İctimai Birliyi
12. Şəbnəm Səfərova - "Qarabağın Tərəqqisi Naminə" İctimai Birliyi
13. Umud Mirzəyev - Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondu
14. Səltənət Qocamanlı - "İnsan Hüquqları və Qanunçuluğun Müdafiəsi" İctimai Birliyi
15. Novella Cəfərova - "D.Əliyeva adına Azərbaycan Qadınlarının Hüquqlarının Müdafiə Cəmiyyəti" İctimai Birliyi
16. Səadət Bənəyərli - "Beynəlxalq İnsan Hüquqları Cəmiyyəti Azərbaycan Milli Bölməsi" İctimai Birliyi
17. Aqil Camal - "Ortaq Dəyərlər" İctimai Birliyi
18. Hafiz Səfixanov - "Minalar Əleyhinə Azərbaycan Kampainiyası" İctimai Birliyi
19. Rey Qasimov - "Azərbaycanda Minadan Zərərchənlərin Assosiasiyası" İctimai Birliyi
20. Əmir Əliyev - "İnsan Hüquqlarının Təşviqi Mərkəzi" İctimai Birliyi
21. Müşviq Ələsgərli - "Mediada İnnovativ Təşəbbüslərə Dəstək" İctimai Birliyi
22. Xatirə Vəliyeva - "Xankəndi" Məcburi Köçkünlərə Dəstək İctimai Birliyi
23. Səvinc Əlizadə - "Zəfər" Şəhid Ailələrinə Dəstək İctimai Birliyi
24. Zaur İbrahimli - "Prioritet" Sosial İqtisadi Araşdırmalar Mərkəzi İctimai Birliyi
25. Şəlalə Həsənova - "İctimaıyyətlə Əlaqələrin İnkişafına Kömək İctimai Birliyi
26. Ayaz Mirzəyev - "Azərbaycan Jurnalistlər Şəbəkəsi" İctimai Birliyi
27. Şəhla Nağıyeva - "Sönməz Məşəl" Mədəni Əlaqələr İctimai Birliyi
28. Cəsarət Hüseynzadə - "İnformasiya və Sosial Təşəbbüslərə Dəstək" İctimai Birliyi
29. Vüsalə Hüseynli - "İslahatçı qadınlar və innovasiyalar" İctimai Birliyi
30. Əhməd Abbasbəyli - "Cəmiyyətin və Vətəndaş Münasibətlərinin İnkişafı Mərkəzi" İctimai Birliyi
31. Fuad Abbasov - "Misra" İnformasiya Mübadiləsi və Təşəbbüsləri İctimai Birliyi
32. Fuad Hüseynzadə - "Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi" İctimai Birliyi
33. Anar Xəlilov - "Sağlam İnkişaf və Maarifləndirmə" İctimai Birliyi
34. Xalid Kazimov - "Regional İnsan Hüquqları və Media Mərkəzi" İctimai Birliyi
35. Elşad Məmmədli - "Vətəndaş Maarifləndirilməsi" İctimai Birliyi
36. Kəmalə Ağazadə - "Azərbaycan Uşaqları" İctimai Birliyi
37. Əfşələddin Ağalov - "Gəncliyin Sosial-İqtisadi İnkişafına Yardım" İctimai Birliyi
38. Yadiqar Məmmədli - "Azərbaycan Demokratik Jurnalistlər Liqası" İctimai Birliyi
39. Fəriz Xəlilli - "Miras" Mədəni İrsin Öyrənilməsinə Kömək İctimai Birliyi
40. Mübariz Əsgərov - "Obyektiv" Milli Dəyərlərin Təbliğinə Dəstək İctimai Birliyi
41. Tünzalə Abdullimova - "Vətən Naminə" Şəhid Ailələrinə Dəstək İctimai Birliyi
42. Ceyran Həsənova - "Şəhid Analarına Dəstək" İctimai Birliyi
43. Vüqar Qədirov - "Qayıdış və Dirçəliş Naminə Gənclər Təşkilatı" İctimai Birliyi
44. İradə Rzaadə - "Vətəndaşların Sosial Rifahı Naminə" İctimai Birliyi
45. Kəramət İsmayılov - "İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzi" İctimai Birliyi
46. Fikrət Yusifov - "Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi
47. İlqar Hüseynli - "Sosial-strateji tədqiqatlar və analitik araşdırmalar" İctimai Birliyi
48. Vəris Yolçiyev - Azərbaycan Ədəbiyyat Fondu
49. Səməd Vəkilov - "Müvəkkil Hüquq Mərkəzi" İctimai Birliyi
50. Elşad Eyvazov - Tərəfsiz Jurnalistlər Naminə Gənclər Təşkilatı" İctimai Birliyi
51. Fəridə Mirişova - "İz" Mədəniyyətin İnkişafına Dəstək İctimai Birliyi
52. Lələ Sərdarlı - "Təbiiqi Sənət Nümunələrinin Qorunmasına və Təbliğinə Yardım" İctimai Birliyi".

O, texnoloji inkişaf fonunda süni intellekt, kibertəhlükəsizlik və texnoloji savadlılıq kimi bacarıqlara ehtiyacın artdığını, yaradıcı düşüncə, çeviklik, liderlik, əməkdaşlıq və daim öyrənmə kimi bacarıqların da əhəmiyyətini qoruduğunu diqqətə cəlb edir.

Bilal Şöntürk qarşısındakı dövrə birgə təlim proqramlarının təşkilı, rəqəmsal öyrənmə platformalarından qarşıqlı istifadə, liderlik, istedadların idarə olunması, dövlət qulluqçularının davamlı inkişafı, rəqəmsal insan resurslarının idarə edilməsi və gələcəyin bacarıqlarının inkişafı istiqamətlərində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin mümkün olduğunu deyib. Həmcinin dövlət qurumları və müəxəssislər arasında işgüzar səfərlərin və mübadilə proqramlarının təşkilinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Uca Yaradan yardımçımız olsun!"

Bir Vətən sevdalısı Xəzər vardı...

"Gəl, mənim şəklimi çək. Şəhid olsam, bu şəklimi paylaşarsan. Deyəcəklər, üzün necə nurludur..."
Xəzər Zamanov 2023-cü il sentyabrın 18-də sonuncu dəfə evdən çıxarkən qardaşına yarızarafat, yarıcəddi bu sözləri demişdi. Sanki ürəyinə nədəsə dammışdı. Bəlkə də qarşıdakı yolun əvvəlkilərdən fərqli olduğunu hiss etmişdi. Anası Vəfa xanım isə həmin an oğlunun bu sözlərinə fikir verməmişdi.

zəl boxt, gözəl tale versin. Atasına layiq övlad olsun".

"Hələ də elə bilirəm haradansa gələcək..."

2023-cü il sentyabrın 19-da Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində lokal antiterror tədbirləri başladı. Daxili İşlər Nazirliyinin Əlahiddə Çevik Polis Alayının əməkdaşı Xəzər Zamanov həmin gün Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid oldu.

Bir gün əvvəl qardaşına "Şəhid olsam, bu şəklimi paylaşarsan" deyən Xəzərin sözləri gerçəyə çevrildi.

O şəkil qaldı.
O səs qaldı.
"Sağ-salamat qalın. Biz gedirik..." dediyi son video qaldı.

Bir də qapıya baxan ana...

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təmin olunmasında yüksək peşəkarlıq, şücaət və mərdlik göstərmiş, öz xidməti vəzifələrini və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərək fərqlənmiş Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Əlahiddə Çevik Polis Alayının qulluqçusu Xəzər Zamanov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medali ilə təltif edildi.

Vəfa xanım deyir ki, övlad itkisini qəbul etmək mümkün deyil. illər keçir, insan gündəlik həyatına davam edir, bəzən üzü güllür, iş görür, amma daxilində həmin günə qədər yaşadığı adam olaraq qalır: "O gedəndən mən də ölmüşəm, canlı ölüyəm. Hələ də içimdə bir ümid var. Elə bilirəm haradansa gələcək. Hələ də yoluunu gözləyirəm. Üç ildir Xəzərimdən ayrıyam".

Bu sözlərdən sonra nə təsəlli vermək asandır, nə də söz soruşmaq. Çünki ana üçün şəhidlik həm qürurdur, həm də ömrün sonadək daşımaq övlad həsrəti.

Sentyabrın 18-i Vəfa xanımın yaddaşında Xəzərin evdən sonuncu dəfə çıxdığı gündür. Üç il əvvəl həmin gün saat üç radələrində oğlunu yola salmışdı. O zaman bunun son görüş olduğunu bilmirdi. Ana oğlunun paltarlarını yığmış, qardaşı onun şəklini çəkmiş, sonra onu yola salmışdı. Adı bir gün kimi başlayan həmin gün ailənin həyatını iki yerə böləcəkdi: "Xəzər gedəndək yaşayan və ondan sonra davam etdirilməyə çalışılan həyat".

"Allahın yazıdır... Allah Vətənimizi birləşdirdi, bəla ağır sınaqlarla üz-üzə qoymasın. Allah heç bir anaya, heç bir ailəyə övlad atası yaratmasın. Şəhidlərimizin meqamı uca olsun" deyir ana.

Xəzər Zamanov 25 yaşında şəhid oldu. Təleyin qərribə təsədüfüdür ki, əmisi Aydın Zamanov da şəhid olanda 25 yaşında idi. İndi Xəzərdən ailəsinə xatirələri, şəkilləri, son videosu, haqqında danışılan saysız-hesabsız xoş sözlər və qızı Humay zəifləyər qalıb. Bir də anasının bitməyən gözləntisi...

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

İyirmi yaşında qəhrəman oldu

Yəqin ki, hamı kimi, Fərhad İslam oğlu Ağayev də uşaqlıq illərində, yeniyetmə çağlarında qəhrəman olmağı arzulayıb. Ürəyində özünə dərin yer etmiş bu arzuya çatmaq üçün daim öz üzərində çalışıb. Yorulmaq bilmədən məşq edib, hərbi dərsləri yaxşı oxuyub... Böyüyüb yaşa dolanda Qarabağ erməni işğalçılarından müdafiə etməyə yollandı. Döyüşlərdə göstərdiyi igidliyə, cəsarətinə görə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görüldü. Hələ gənc ikən uşaqlıq, yeniyetməlik arzularına çatıb.

masın" cavabını verdi. Gözlərim yaşardı, Fərhadı qucaqlayıb köksümə sıxdım".

1995-ci il martın 12-dən 13-nə keçən gecə ölkənin ən ucaq bölgəsində - Qazax və Ağstafada Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsi silaha əl atdı, dövlətçiliyimiz əleyhinə çıxdı. Bu bölgələrdə yerləşən polis bölmələri tərəfindən dövlət idarələrinə silahlı hücum təşkil edildi. Ağır sınaq günləriydi, qardaş qardaşa güllə atır, qanını axırdı. Fərhad Ağayevin xidmət etdiyi taborun şəxsi heyəti bunun qarşısını almaq üçün Ağstafa rayonuna göndərildi. Erməni işğalçılarına qarşı ağır döyüşlərdən sağ çıxmış Fərhad Ağayev 1995-ci il martın 13-də qardaş gülləsindən ağır yaralandı. İki gün sonra, martın 15-də bu yaradan gözlərini əbədi olaraq yumdu. Yaxınlarının, doğmalarının və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə Sabirabad rayonundakı Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırıldı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 4 aprel 1995-ci il tarixli fərmanı ilə Fərhad İslam oğlu Ağayev ölümündən sonra Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görüldü.

Xalq qəhrəmanlarının adını həmişə uca tutur, əbədləşdirir. Bir zamanlar təhsil aldığı orta məktəb indi Fərhad Ağayevin adını daşıyır. Sabirabad və Lerik rayonlarında, eləcə də Əlilənbəyli kənd orta məktəbinin həyatında qəhrəmanın büstü ucaldılıb.

Vahid MƏHƏRRƏMOV, "Azərbaycan"

Atadan oğula ötürülən Vətən əmanəti

Bəzi ailələrin tarixini bir evin divarları arasında deyil, Vətənin taleyində oxumaq mümkündür. Belə ailələrdə ata ömrünün ağrısını, yarımçıq qalmış arzusunun oğluna danışıq, oğul isə həmin arzunu həyatının amalına çevirir. Nəcəfovlar ailəsinin hekayəsi də belə bir taledir. Bu hekayədə ata Qarabağ uğrunda vuruşub, illər sonra oğlu həmin torpaqların azadlığı uğrunda döyüşərək şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdi.

Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı, igid döyüşçü Taleh Soltan oğlu Nəcəfov illərlə Qarabağ həsrətini ürəyində yaşadan qəhrəmanlardandır. O, müharibədə göstərdiyi şücaətə görə 1996-cı ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif olunmuşdu. Taleh Nəcəfov üçün Qarabağın hər qarışında döyüş yoldaşlarının xatirəsi, itkilərin ağrısı və bir gün qələbə ilə geri dönmək ümidi vardı...

2020-ci il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlandı. Taleh Nəcəfov üçün Qarabağın hər qarışında döyüş yoldaşlarının xatirəsi, itkilərin ağrısı və bir gün qələbə ilə geri dönmək ümidi vardı... 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Ordusunun başladığı Vətən müharibəsi Fəadın illər boyu hazırladığı sınaq idi. Fəad müharibənin ilk günlərindən döyüşlərə atılmış, xüsusi təyinatlı qüvvələrin tərkibində müxtəlif istiqamətlərdə gedən ağır əməliyyatlarda iştirak etmişdi. Döyüş yoldaşlarının xatirəsində peşəkər, cəsur və tapşırığı sonadək yerinə yetirməyə çalışan hərbi obrazı canlanır.

Onların dediyinə görə, düşmənin xeyli tankının ələ keçirilməsində, 30-dan çox texnikasının məhv edilməsində Fəadın xüsusi xidməti olub. Fəadın göstərdiyi cəsarət və peşəkarlıq o qədər yüksək qiymətləndirilib ki, azad olunan Suqovuşan qəsəbəsində Azərbaycan bayrağının qaldırılması kimi şərəfli və məsuliyyətli vəzifə məhz ona həvalə olunmuşdu. Bu mənzərəni təsvir etmək belə insanda qürur hissi yaradır - illər əvvəl Qarabağ uğrunda döyüşmüş bir atanın oğlu indi işğaldan azad edilmiş torpaqda Azərbaycanın bayrağını ucaldır.

Fəad Nəcəfov Füzuli, Cəbrayıl və Qubadlı istiqamətlərində aparılan döyüş əməliyyatlarında fəal iştirak edərək ön cəbhədə özünü əsl Vətən əsgəri kimi göstərmişdi. Hər yeni azad edilən ərazi onun üçün qələbənin növbəti addımı, illərlə həsrətində olduğumuz Qarabağ qayıdışın müjdesi idi. Müharibənin öz qanunu var. Qələbəyə aparın yol ən ağır itkilərdən keçir.

2020-ci il oktyabrın 7-də Fəad Nəcəfov da döyüş tapşırığını yerinə yetirərək şəhid oldu, həyatı 30 yaşında yarımçıq qaldı...

Fəadın şəhid olması Nəcəfovlar ailəsinə ağır sarsıntı gətirdi. Anası Qorənfil xanım oğul itkisini, atası Taleh isə bir ata üçün təsəvvür edilməsi çətin olan ən böyük ağrıyı yaşadı. Amma bu ağrının içində qürur da vardı. Taleh Nəcəfov oğlunun döyüş yolu haqqında danışarkən deyir: "O, Vətən mü-

yaxşı anlayacaq. Ona atasının döyüş yoldaşlarının xatirələrini danışaçaqlar, atasının aldığı orden və medalları göstərəcəklər. Ancaq bütün bunlardan daha qiymətli atasının sonadək Vətəninə sdaqətli olduğu söylənəcək. Nazlı üçün "ata" sözü bir gün yalnız ailə xatirəsi olmayacaq, həm də atasının adının tarixində yazıldığı kimi biləcək.

Fəadın bacısı Leyla üçün də qardaşının adı yalnız "şəhid", "qəhrəman" sözü ilə bitmir, ailənin üçün igidliklə vurulub. Hələ müharibənin ilk günlərində Fəadla danışarkən "əmin ol, Ermənistan ordusu torpaqlarımızdan danışmaq bəzən kifayət etmir. Çünki onlar əvvəlcə insan, övlad, qardaş, həyat yoldaşı və ata olublar. Onların həyatını bütövlükdə tanımaq üçün döğmələrinin xatirələri də yaşadılmalıdır. Fəad Nəcəfov da belə bir ömür yaşadı. Onun atası Taleh Nəcəfov, anası Qorənfil Nəcəfova, bacısı Leyla İsmaylova, qardaşları Valeh və Qiyas Soltanzadə, həyat yoldaşı Rəmziyyə Nəcəfova və qızı Nazlıdan ibarət xatirələrində Fəad adı döğmələrinin əzizləyərək yaşadırlar. Bu ailənin hər bir üzvü Fəad haqqında fərqli xatirə daşıyır. Amma onları birləşdirən bir həqiqət var - Fəad Vətən uğrunda şəhid olub və onun adı ailəsinin qüruruna çevrilib.

Fəad Nəcəfovun həyatına nəzər salanda bir həqiqət aydın görünür - Vətən sevgisi nəsil-dən-nəslə ötürülən mənəvi mirasdır. Taleh Nəcəfov həmin sevgini döyüş yolu ilə yasaıtmış, Fəad isə atasından aldığı Vətən əmanətini canı ilə qorumuşdu. Bəlkə də buna görə bu hekayənin on yaddaqları cəmləsi ələ bir atanın oğluna söylədiyi həmin sözlərdir: "Fəad, get, torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad et. Mən buna tam əminəm. Çünki bugünkü Azərbaycan o vaxtkı deyil".

Bu gün Fəad Nəcəfov həyatda deyil, amma adı atasının qürurunda, anasının ürəyində, bacı-qardaşlarının xatirəsində, həyat yoldaşının yaddaşında, qızı Nazlının göləcəyində, ən əsası isə azad Qarabağın somasında dalğalanan Azərbaycan bayrağında yaşayır.

Elşən QƏNİYEV, "Azərbaycan"

